

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
 hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
 („Közművelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
Íde küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetések és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.
 Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Körültekin és. Sz. P.
 A tyukpajta. Grubicy Geyza.
Tárca.
 Halmágyi László inspector Utasítása a borok lehozására nézve. Közli Garda Márton.
Kormányintézkedés.
 Utmutató a dohánylugviz-kivonat alkalmazására a kártékony rovarok ellen.
Rövid szakközlemény.
 Az állatok itatása.
Vegyesek.
 Ásványi-féle aranka irtó eszköz. — Lengyel tengeri. — Új vizóra. — Sebtapasz égési és leforrázási sebekre. — Mekkora lehet a téglá? — Tenyészmahavásár Nagyszébenben. — Czélszerű járgány-járda. — Gazd. egyleti titkárok értekezlete a szövetségi ügyben. — Gyümölcseink és a fagy. — Hangok a borhamisítási törvényjavaslatról.
Piaczi értesítő.

Körültekintés

(A marhasó ügye. A kolozsvári állatkiállítás)

Igazán sajnálatos helyzete van Magyarországon a földbirtokos orszálynak. Ez képezi az állam alkotó elemét, ez szolgálja az adók legnagyobb tömegét, erre nehezdednek a közterhek a legsúlyosabban s mégis, ha valamely vitalis érdekéről van szó, mely pénzügyi kormány látja meg azt, ki hallgatja meg a hatalom birtokosai közül, ki az, a ki nemcsak az adót felhajtani, de az adozó képességet fokozni is tudja és akarja? Azt a pénzügyi kormányt hiába keresnők.

De hát maga a parlament? Ott mindent képviselnek az országgyűlési képviselők, csak a földbirtokost és ennek érdekeit nem, pedig legnagyobb részük a földbirtokosok által lett megválasztva.

Ez az oka, egyebek között. annak is, hogy a pénzügy minister az olcsó marhasó kérdését — a mely már több mint 10 éve, hogy a magyar gazdaközönseget foglalkoztatja — úgy oldotta meg, hogy *nem lesz olcsó marha só*, mert ez — számítása szerint — a sójövédéknél egy pár millió forint veszteséget okozna.

Még ha így volna sem tarthatnók indokoltan ily nagy fontosságú ügyet ilyen kurucz elintézésben részesíteni, még kevésbé tartjuk indokoltnak pedig azért, mert kételkedünk egy részt,

hogy a sójövédéknél egyáltalán csökkenés állhatna be, minthogy a nagyobb fogyasztás az olcsóbb ár mellett is megadná az eddigi jövedelmet, másrészt pedig az állattenyésztés nagyobb arányu fejlődéséből s az ez uton elérhető több hasznóból indirekt uton többszörösen megtérülne a sójövédéknél netán mutatkozó veszteség és a különbség csak az lenne, hogy nem csupán az állam egymaga, hanem a gazdaközönség is hasznot húzhatna belőle.

No hát ez nem mehet már így sokáig, a magyar gazdaközönségnek módot kell rá találni, hogy érdekeit érvényre juttassa. Van önálló földmivelési ministeriuma, tehát gondoskodni kell, hogy ügyeinek első szószólója a parlamentben úgy, mint azon kívül kellő támogatásra találjon a gazdaközönség részéről.

Más társadalmi faktorok ám meg tudják védelmezni érdekeiket. Ott vannak pl. a malom tulajdonosok, a szeszgyárosok stb, a melyek nemcsak kicsikarják a kedvezményeket, hanem annak köpenyegé alatt még is károsítják az országot, amint azt a malmok viselt dolgaiból ismerjük. A gazdaközönség pedig a maga számára még azt sem tudná kieszközölni, a miből magának az országnak is haszna lenne?

Nem képzelhetjük ilyen gyámoltalannak hazánk gazoaközönségét és az a meggyőződésünk, hogy az olcsó marhasót országos erélyes mozgalommal ki fogja eszközölni, dacára a pénzügy minister elutasító magatartásának.

Sietünk tájékoztatni ez uttal olvasóinkat, hogy az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási és állattenyésztési szakosztályának végrehajtó bizottsága közelebről tartott ülésében elhatározta, mikép szokásos állatkiállítását Kolozsvárt az idén is megtartja augusztus 31., szeptember 1., 2. és 3-án és mintegy *hatezer forintot* állapított meg jutalmakra.

Idő tehát van elegendő a kiállításra elkészülni, a jutalom díjak nagy száma és összege pedig elég ösztönül szolgál a nemes versenyre, miért is a legszebb reményekkel nézünk ezen kiállítás sikere elé és hisszük, hogy ott a kiállítók tömegesen jelennek meg.

Sz. Sz. P.

A tyukpajta.

A tyukpajtaról tulajdonképen a mult cikkemben kellett volna értekezniem, de nehogy ez kelleténél hosszabbra nyuljon abban hagytam, így tehát a mult cikket most egészitem ki, egyet-mást elmondván a tyukpajtaról.

Tudjuk, hogy a tyukok sokat szenvednek a nedvességtől, ez iránt igen érzékenyek; úgy szinte a hó is, ha tyukjainkat éri, az sem szolgál javukra.

A tyukbetegségek nagyobb része a nedvességben való meghülestől ered; ilyen többi közt a málna, a taknyosság, mely könnyen veszélyes bajjá fejlődik, mint p. o. az oly súlyos torok, orr és szem bajok.

A tyukok midőn kireggeledik és óljuk ajtoja kinyitattik, — ha csak nem nagyon zord az idő, azt elhagyják.

Ilyenkor azután, ha nincs közelben fedett hely az udvaron, hol magokat esős vagy havas időben meghuzhatnák, áznak, fáznak, s ki vannak téve a meghüléseknek- és ebből következőnek azután a számtalan bajok

Ha tehát nincs az ólhoz közel az udvarban fedett hely, hová a tyukok rosz időben menekülhetnének, csinálni kell nekik ilyet:

A túl közlött ábra egy francia minta szerint szerkesztett és épített tyukpajtat mutat.

A francziák a tyuktenyésztésben csakugyan mintául szolgálhatnak nekünk, miért ne vegyük át tőlük a jót? hiszen ily tyukpajta felállítása még igen messze van a Panama csatorna költségeitől.

Szerkezete igen kevés magyarzatot igényel. Még építő mester sem kell hozzá, s akár melyik faragó béres könnyen elkészítheti. Kell hozzá egy pár oszlop, s a fedelére egy pár zsup szalma, mi ugyszolván semmibe sem kerül.

Jó, ha ezen tyukpajtat közvetlen az ól mellé állítjuk fel, úgy hogy a tyukok esős időben szárazon juthassanak alája. Erre szolgál a pajta fedelének az olig szolgáló nyujtványa.

A föld alatta emelkedett legyen, hogy a víz alá ne juthasson; legjobb ha a talaj homok. Természetes, hogy ezen hely tisztán tartandó; telen czélszerű a pajta alját tyágyával meghor-

Elsőrendü

műtrágyák.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyi termékek gyár (Kramer J.)

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomas salak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom és egyéb különleges műtrágyatermékeit szavatolt tartalom mellett. — Talajelemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szivesen szolgál a gyár központi irodája, Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz. a. 10 (18-52) a hová a levelek és rendelések intézendők.

Szuperfoszfát.
 Párolt
 csontliszt.

dani, ez melegíti a tyukok lábát, s benne kaparászva, nem csak férgeket találnak, hanem a kaparászás nekik testmozgásul is szolgál. A trágya időnként megújítandó. De egy szögletében a fal mellett egy homok fürdő is állítandó, legcélszerűbben alacsony oldalú faladákon. Ha ezen a helyen akarnak etetni, akkor erre szolgálnak az etetőkészülékek.

Egy szóval jellemezve ezen pajtát: az „nem luxus,“ hanem hasznos beruházás, mely busáson kifizeti magát a tyukok egészségében.

Grubicy Geza.

Kormányintezkedés.

Útmutató a dohánylúgviz-kivonat alkalmazására a kártékony rovarok ellen.

A dohánylúgviz-kivonat sűrű, nehezen folyó, barnás-fekete anyag, mely körülbelül 14.5% nikotint tartalmaz s e miatt nagy óvatossággal kell vele bánni. — Nagy nikotin tartalmánál fogva hathatós irtószer és sok kártékony rovar, nevezetesen a *Lema melanopus* nevű vetépusztító bogár, továbbá különféle hernyók, levéltetvek stb. ellen jó sikerrel használható.

A dohánylúgviz-kivonatot a káros rovarok ellen vízben hígítva alkalmazzuk és pedig rendszeren oly arányban, hogy 100 liter vízre két kilogramm dohánylúgviz-kivonatot veszünk.

A dohánylúgviz-kivonatot a megfelelő mennyiségű vízbe öntve, abban szorgos keveréssel lehetőleg tökéletesen és egyenletesen feloldjuk.

Az így elkészült híg oldatot aztán alkalmas permetező készülékkel hintjük szét a rovaroktól megtámadott és megvédendő növényekre.

A permetezés ugyanazokkal a permetező készülékekkel történik, a melyekkel a szőlőket a peronospora ellen szokás permetezni.

A permetezésnek akkor van a legjobb hatása, ha utána néhány napi száraz idő következik; mert az eső a szétpermetezett oldatot többé-kevésbé lemossa a növényzetről.

A mi a *Lema melanopus* irtását illeti, annak álcái („meztelen csigák“) májusban szokták az árpa- és zab-vetésekét pusztítani. — Azért a dohánylúgvizzel való permetezést már május elején kell ellenük alkalmazni. A hol csak foltokban mutatkoznak, ott csak a foltok permetezendők. — De néha megtörténik, hogy egész táblák egyformán meg vannak támadva; ilyen esetben az egész vetést egyenletesen be kell permetezni.

Egy kat. holdnyi vetés egyenletes bepermetezésére körülbelül 400 liter folyadék, illetőleg 8 kilogramm dohánylúgviz-kivonat szükséges.

A dohánylúgviz-kivonat „Thanaton“ név alatt a Magyar Dohány-Kereskedelmi Részvénytársaság (Budapest, V., Nagykorona-u. 16. sz.) bádóg dobozokban, doboza egy forintjával kapható. — A dobozok 1300 grm. dohánylúgviz-kivonatot tartalmaznak. — Nevezett részvénytársaság az elárusítást a m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság megbízásából díjtalanul eszközöli. — Eladásánál az 1869. évi 2.789. és az 1875. évi 26.033. sz. belügyminiszteri körrendeletek határozmányai szigorúan betartandók lévén, ezt az anyagot a magyar dohány-kereskedelmi részvénytársaság a gazdáknak csakis hatósági engedélyre szolgáltatja ki.

A dohánylúgviz-kivonatot mindig hűvös helyen kell tartani, mert melegben könnyen oly erős erjedésnek indulhat, hogy a bádógdobozt is szétveti. A földművelésügyi magy. kir. miniszter megbízásából a m. kir. állami rovarügyi állomás

Rövid szakközlemény.

— Az állatok itatása. Feltette érdekes kérdés, hogy az eddigi általános szokás szerint jobb-e az istállózott állatokat itatni naponta bizonyos időben, vagy pedig jobb, ha az ivóvíz mindig előttük áll, hogy akkor igyanak, a mi-

és iznélküliek légyenek, — tisztán jól kitakarítottak mosassák.

5-ör. Ásloglo lista a szokot módon készüljön — a szokott rubricákkal azok summáztatásnak, — és aláírással hitelesíttessenek.

6-or. A mérés a legnagyobb pontossággal történnyen, mint illik se több se kevesebb ne legyen, mint a' törvényes és igazságos mérés: — a' mérésnél Biztosom legyen jelen és Regiuskodjon.

7-er. Arra kell ügyelni, hogy a legjobb hordok tavai 841-ki ujjborral töltesdjenek meg. —

8-or. Szin borral járva ne pipázzanak a töltőgötek, és vedresek, — nehogy a' pipa korom belé huljon. —

9 er. Gyanus, izes, szagos satb. edényt vagy hordót használni nem kell.

10-er. Mihelyt egy hordó tele telik, Biztosom aknáztassa le ujj tiszta dugoval, és száraz gyékénnyel, — s azonnal pecsételje le, — hogy bontva ne áljanak a hordók semmit, — — tsak a mellyikkel foglalatoskodnak. —

11-er. Igyekezzenek a' hordót meg nem mozgatni, zavarni, — hogy így szép tisztán vessen le a' szín bor a' seprőről, — mihelyt zavarodik a szinrel össze nem kell elegyíteni, hanem külön a zagyvalékos hordóba tölteni, felírva minden hordóból hány veder tiszta szín? — — hány veder zagyvalék, és hány veder csupa Seprő jön ki? — a' Seprőről ha megszáll ismét le kell szűrni, és adni a bort, vagy a' zagyvalékos — vagy külön kis hordóba.

12-er. A Seprőt is fenékre állított ajtós hordóba úgy kell az ajtóján betölteni, hogy bé fedődve ereje ne vesszen. — — — — — Osztan ha illő és jóarrát adják el kell adni, — ha jó árát

kor nekik tetszik? Erre nézve a „Gazg. Lapok“ után közöljük a következőket: Ujabban ugyanis olyan szerkezetű vízvezetékek látják el az istállókat, főképp a fejős tehének istállóit, hogy minden állat előtt egy, az állat által felnyitható fedővel védett víztartó medenczében mindig friss víz áll, melyből tetszés szerint ihatnak. Kérdés, hogy eo ipso helyes-e ez a berendezés? Ha azt nézzük, hogy a vadon élő állatok és a folyton legelőre járó háziállatok miként, mikor isznak, a leirt berendezést nem tarthatjuk „természet-szerű“-nek, mert még a vizek partján tartózkodó, legelő állatok sem isznak minduntalan, hanem bizonyos órában a napnak többször kevesebbszer az évszakok szerint. Tudjuk, hogy a vadállatok a napnak bizonyos óráiban szoktak a vízre járni és ugyanezt teszik a legelőn élő házi állatok is. Tény az is továbbá, hogy a minduntalan vizet kívánó, rendetlenül ivó ember és állat egészségi állapota nem kifogásolható és hogy joggal állítjuk, miszerint a rendetlenül való ivás veszélyezteti az egészséget. A folyton tétlenül az istállóban heverő állat bizonyára unalmasan is többször és többet fog inni az előtte levő vízből, mint a hányszor kell s a mennyire az organizmus háborítatlan működése szempontjából szüksége van. Kivált ha bőven takarmányoztatják és jól szóztatik. Az okvetlenül szükségesnél több víz a tejelést bizonyára fokozza, szaporítja a tejet; az elegendőnél több víz azonban előbb-utóbb veszélyezteti az egészséget, ha nem is valamennyinél, de azoknál okvetlenül, melyek hol unalomból, hol rossz szokásból jóval többet isznak, mint a mennyit kívánnak. A vadállatok, a legelőn élő állatok ezt nem teszik; az istállózás által, a bő takarmányozás folytán természetes erkölcséikből kivetkőztetett állatok azonban bizonyára megteszik, hogy nem alkalmazkodnak a közmondáshoz, mely szerint „az ökör nem iszik többet, mint a mennyi kell“. Ezek után közöljük a „Schles. Landw.“ után a következőket: Prof. Backhaus a weendei birtonkon kísérleteket eszközölt egy a Joh Dürkoop braunschweigi cég által berendezett önitató vízvezetékekkel. 20 darab hollandi tehén két csoportba osztatott. Az egyik csapat, mely addig ép úgy mint a másik csapat, bent az istállóban naponta kétszer itattatott rendszeres időben, önitató vízvezetékekkel ellátott jászolozó kötetett, bizonyos idő multával pedig megint visszakötették a régi

nem adják ki kell főzetni, — a hogy több lesz a haszon benne úgy cselekedjen véle a helybeli Tiszt ur. —

13-or. Czelnán 3 féle le áslogolni való Borok voltak:

1-ső mely 1840-ki ó-bor — hanem belé aszszu szőlő maláta töltesett. —

2-ik, mely . . . . . 1840-ki ó-bor, — de a mely kádakra . . . . . malátára lehuzatott, s rólla le sajtoltatott

3-or. A mult őszi 1841-ki Ordinárium borok, melyeket gondosan meg kell különböztetni, — az első rendbeli asszu szőlő malátás Ó borokat ezelőtt régen meg tett rendelkezésem szerint reménylem azota le áslogolták, — de ha nem — úgy legelőbb ezeket kell lehozni, — még pedig ezekre nézve környül állásos utasítást irtam volt, — azt elő kell az Udvarbíró Urtól kérni és a szerint kell levonnia, és bánni vélek mint ott írva van: ezek voltak ezen hordókba XII.—1. VI. V. XI.; CVII és LIII. — jól meg kell vigyázni, hogy ezenn hordoknak — vagy a benne volt boroknak valami ecetesedések nincse? s ha mint a közép sorba eső kiürült vagy ürülendő jó tiszta Apostól hordókba ujj 1841-ki bort kell vonni — mert szeretném ha középső boron lévő nagy hordók a legjobb borokkal lennének tele. —

b.) A malátáról lesajtolt 840-ki Borokat szintén külön kell levonni tisztán, és jó edényekben jól el helyheztenni. —

Ezek a következő hordokban vagynak, XXV. 79.V. — 148 szig. 157 V — 183 szig 154.V. — XXXI 119.V. — 228 szig 146.V. — 194 szig 154.V. — 184 szig 154.V. XXXII.100-a méréseket pontosan téve. —

c.) 1841-ki ujj borok. Ezeket kevés ásloggal a legszebb, legjobb hordókba kell lehozni, —

T. Á R C Z A.

Utasítás.

Halmágyi László Inspectornak, a borok lehuzására nézve 1842. márczius 8-án adott utasítást közöljük itten, mely érdekessége mellett sok a mai időben is megszívlelhető kitévő tanácsot és tájékoztatást tartalmaz

A közlemény alapját képező eredeti kézirathoz tiszteletes Gazda Márton sárombérki nyug. ev. ref. lelkipásztor úr szíveségéből jutottunk, a ki azt nekünk beküldötte, mely szíveségeért ezennel mrleg köszönetünket nyilvánítjuk.

Az 51 éves kézirat eredetiségét chajtottuk visszatükröztetni az által, hogy azt igazítás nélkül saját írás jeleivel közöljük a mint következik.

Biztosomat Telman Károly Urat küldöm Sárd-Czelnára, — × és Sorostélyra áslogoltatni, — a ki

1-ben megérkezve a pintzét a helybeli Udvarbíró-urral, Számtartóval (Sorostélyon a Regius ural is) azonnal számba veszik, listába írják, — a mint találják, — a petséteket megvizsgálják, — azt is rubrikába írják ki petsétje van a hordón? — mikor a hordót felbontják Czol stokkal megmérve, a' hiányt hasonlóan rubricába írják mint máskor is, — és így a jelen statusról egy hiteles listát készítenek.

2-or. Csap—ajják—livok—vedrek — tiszták, épek légyenek, szag- iz- és mérték hiba gyanuitól mentek.

3-or. A Boroknak kevés áslog adasson, — ésaz belé ne huljon. —

4-er. A Szin borral töltendő hordók, — épek hiba nélküliek — tiszták legkissebb szag —

jáslakhoz. A tej mennyisége és minősége ezen két időszakban pontosan meghatározott, melynek eredményéből kitűnt, hogy az önitató készülék mellett töltött időben a tej mennyisége darabonként átlag 0.53 literrel emelkedett, a nélkül, hogy a minősége változott volna. Backhaus számítása szerint az önitató készülék évente 100 liter tejszaporulatot eredményezne tehenenként, míg ezzel szemben a berendezés költségei csak 7.50 márkára (4 frtra) rugnak. A kísérlet idején a tehenek naponként átlagosan 16-szor ittak, mindenkor 2—3 liter vizet — zöld takarmányozás mellett — míg a naponta kétszeri itatáskor 15—25 liter vizet fogyasztottak el minden iváskor. Tehát kevesebbet ittak az önitatóból, mint a megszokott régi módon. A kísérletnek eme eredménye mindenesetre meglepő annyira, hogy a fennebb előadottak alapján mi is kételkedünk abban, hogy ez minden esetben így lenne.

Vegyes közlemények.

— Ásványi-féle aranka irtó eszköz. Értesítjük olvasóinkat, hogy érdekeikre való tekintettel, az aranka irtásra egyedül célszerűnek bizonyult *Ásványi-féle javított szerkezetű aranka irtó eszköz*ből lapunk szerkesztősége több darabot megszerzett és azokat előállítási áron lapunk olvasóinak rendelkezésére bocsájtja oly módon azonban, hogy a próba után nem tetsző darabok minden akadály nélkül visszavételnek. Az eszközök ez idő szerint kitűnő anyagból a legjobban vannak kiállítva s már előre megvagyunk győződve, hogy jó szolgálatot tesziünk ezen intézkedésünkkel olvasóinknak.

— Lengyel tengeri. A földművelési miniszterium által az erdélyi gazdasági egyesületnek kísérletre küldött „*lengyel tengerire*” jelentkezéseket még mindég elfogad az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatala.

— Uj vízóra. Egy amerikai sajátos órát talált fel, melynek nincsen összetett kerékműve, sem hajtórugója vagy sulya, a nedvesség és a rázkódás éppen semmi befolyással nincsen rája. Az óra már azért is csodálatos, mert nem kell felhuzni. Bergl Sándor szabadal-

ügyelve a jóságbeli rendre, — mely a következő szokott lenni. —

Manasse — Tarlosan — Bunezó — Biszke — Mál — Lampore — Stupignia — ujj Szöllő — Szeplet, Remek, — Regis — Kraklos — Gyütlős — és Dézma*) — azonba lehet ha most a későbbben szürtek talán még jobbak lehetnek, mint az előbb szürtek: — azért rendre meg kell költeni, — és szőlők rendi szerént a jóság rendén áslagolni — azonba nagyon ügyelni, hogy az egy szőlő bora együvé mennyen a mennyire lehet, — s a hiány a jóságba közeledővel töltessen: — azért legelőll a legjobbat kell levonni, s úgy lefelé szállani, s legutoljára marad a leggyengébb. — Végül igyekezni kell oly hordóba tölteni, hogy félbe ne maradjon kivált nagy hordó. — Ujj borok ezek: X — XI — XXVI — XXXV — VII — XLI II. — XCVII, III., IV., LXXXI 150 szig XLYII. — — CIV, és XXXVIII. —

Összesen 15 hordókba. — — —

Ezeket nagy gondal tisztán kell levonni, — jól le folytani — aknázni, és pecsételni — ujj-aknával, és gyékényvel. — —

14-er. Előre meg kell minden hordót költeni — és ha izes — szagos sőt csak gyanus is lenne, — azt a többivel össze nem elegíteni, hanem külön edénybe kell levonni. —

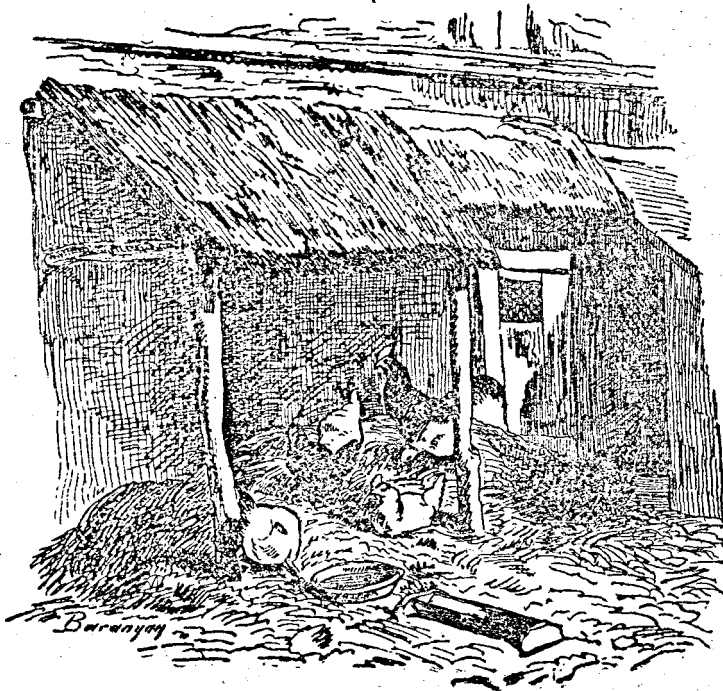
15-ör. A piros borokhoz, — ausszu szőlőkész nyulni nem kell különben, hanem csak a . . . . . helyet le kell . . . . . és lepecsételni s kész.

16-er. A legtisztább — s jó tiszta izü 1841-ki borból, a lehuzás közbe meg kell töltö-

*) Az avult írásból ezen nevek nehezen lévén ki-
hathatók, azok valódisága és corectiségért jól nem áll-
hatunk. Szerk.

mi irodájának értesülése szerint ezen óra lényegileg egy kis tokba zárt turbinából áll, mely a vízvezetékkel lesz összekötve. Viz csak kis mértékben használtatik fel. Egészen közömbös dolog, hogy a víznyomás alacsony, vagy magas, valamint az is, hogy elegendő vagy kevés viz folyik a turbinához, mivel egy szellemesen szerkesztett önműködő szabályozó készülék a normalis és

ságokat oly szabályrendelet alkotására, mely szerint csakis olyan téglák fogadhatók el, — melyek 29 czm. hosszúsággal, 14 czm. szélességgel és 6.5 czm. vastagsággal bírnak. Továbbá ki-
mondható a szabályrendeletben, hogy normális mértékű burkoló vagy kövező téglá alatt olyan értendő, mely 24—24 czm. oldalhosszal bíró

Tyukpajta.

valodi állapotot fentartja. Ha esetleg valamikor kevés viz van a vezetékben, akkor megszólal az óra vészjelzője és tudunkra adja ebbeli szükségét, természetesen anélkül, hogy rögtön megállna. A vízhiány csak az óra késését idézi elő. Mindenesetre az újítás figyelemre méltó és kívánatos, hogy sok esetben a gyakorlatban is alkalmaztassék.

— Sebtapaszt égési és leforrázási sebekre. Ezen sebtapaszt előállíthatjuk, ha 3 rész fagyantát 3 rész ököfagygyuval összekeverünk és a keveréket 1/4 órán át gondosan főzzük. Azután 2 rész sárga viaszt adunk hozzá és még 1/2 óráig főzzük, végre szöveten átszűrve rudakba öntjük.

— Mekkora lehet a téglá? A kereskedelmi miniszter felhívta az összes törvényható-

négvzet alakkal és 4 czm. vastagsággal bír. Normális méretű fedőcserép alatt az értendő, mely 37 czm. hosszúsággal és 18.5 czm. szélességgel készült, a vastagság azonban az agyag minősége, az alkalmazás módja szerint különböző lehet.

— Tenyészmarhavásár Nagyszébenben. Szabvármegye segélyével Nagyszébenben folyó ápril hó 30-án dijak és dicsérő oklevelek kiosztásával egybekötött tenyészállat-vásár csak szarvasmarhára (ideértve a bivalyokat) terjed ki és csak a következő fajta tenyészmarhák bocsátatnak a vásárra: a., pinczgaui eredeti fajta szarvasmarha; b., pinczgaui és honifajta szarvasmarhák keresztezéséből származott tehenek és üszörborjuk, ha azok a pinczgaui fajta félvérű állatok jellemző ismérveivel bírnak; c., honifajta

getni, — a 1834-ki 1833-ki 1839-ki ordinárium borokat, — s azonnal ujj aknával friss gyékényvel befójtani le pecsételni. —

17-er. A munka végződésével tiszta hitelesített ujj pincze listát írni — s minden hordók pecsétjeit revidiálni, hogy hiba benne ne legyen. — — —

18-er. A Sorostélyi áslagolásra nézve is a felljebbiek megtartandók — azzal a külömbéggel, hogy itt az ó borokat nem kell megtöltögetni, — maradjanak oda menetelemig a mint vagynak, nem rég töltöttem meg, — továbbá ott asszu malátás borok nincsenek, — csak kétfélék, — 1841-kiek és 1841-beliek trébejre huzotak — ezeket kell külön külön le vonni. — Itt is a Rózsa hegyiek első — utánna jön az Olympus — és végre a dézmák, — ezen rendet kell megtartani. — A Régius Ur legyen jelen folytonosan. — A Selyki dézmát is le kell vonni. Sorostélyről az Udvar bíró Ur tudositson környül állásosan mindenről. — —

19-er. Czelnán distraktiora valok legelőll az asszu szőlő malátások. — Azután a trébejéről le sajtoltak, — az ujj borok legutolsók azonba ha vevő akad adunk el illő áron akár mifélet, tsak tudositának az Udvar bíró Urak a Borok folyó áráról, s a vevő szándékról — Sorostélylyon is a 840 beli Borok eladásai siettöbkek, — azonba az ujjakból is lehet adni a' fogadokon. — Kertse sorára is adhat a Tiszt — hanem a 841 ki Rosaiakat tartsa hátrább pecséttem alatt, — s csak azokat bontsa fel, — melyeket . . . . . szükség. — —

20-er. Szarvadi Ur félesztendő vége felé a' Brader Arendást intesse meg a' restanczia befizetésére, — s ha nem fizet a' Tkts Fiskális

Urral edjet érte inkább vegye vissza, — Inventárra vegye hitelesen mindent számba s igyekezzen a károokra stb. nézve az udvart kielégíteni — mert inkább perlek fél évi árándáért semmint egész esztendőiért. — —

21-er. A Bradertől eladott fák specifikációját, és árok után jegyzését el várom — az eladott erdőkről való tudositással. —

22-er. A malomhoz kellező medve láboka nem bánom ha a' Sorostélyi erdőből meg vágatja s elviteti Szent György nap előtt. — —

23-er. Valami igen jó féle körtvéj és alma oltó ágakat hozzon Szarvadtól különösen pojónits almát, — — ugy Kolozsvárról vagy Gyaluból igen sűrű levelű laptát formáló — paraplí ákasz oltó ágait, —

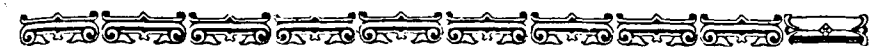
24-er. Viszá jöve uttyára vehet fel a Sorostélyi Casszából annyit uti költségre a mennyit menet költ, — — költség listát vivén az uti költségekről.

25-ör. A feljebbi gondossággal tisztasággal és pontossággal — le kell áslagolni Czelnán — azon vett 1000 veder bort is mely — az ősszel gróf Teleki László urtól Czigler Ur számára vásároltatott — ennek is színét — zagyvalékát — seprőjét külön — a' seprőjét minél jobb áron kész pénzen el kell adni — árát a' Tiszt további rendelkezésig tartsa — a Cassába — ezeket a borokat is Inptri petsét alá. —

Somlyó 8 mártz. 842.

Halmágyi László, m. p.
Insp.

AZ ERDÉLYRÉSZI

MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Kolozsvárt. (Nemzeti szálloda mellett) Belszén-utca 3. sz.

Rendkívüli előnyös

TÖRLESZTÉSI KÖLCSÖNÖKET NYUJT

☛ földbirtokra és házra, ☛

legelőnyösebb feltételek mellett, a fél tetszése szerinti törlesztési időtartammal.

A kölcsön

bármikor visszafizethető.

Különösen ajánljatik magasabb kamatozású kölcsönök

CONVERTÁLÁSA, mely DÍJ- és ILLETÉKMENTESEN

eszközöltetik.

VÁROSOKNAK és KÖZSÉGEKNEK legolcsóbb községi kölcsönök adatnak.

Záloglevelek napi árfolyamon **FOLLY VICTOR** bank- és pénzváltó üzletében kaphatók.

27. (8-15)

Az igazgatóság.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvény-társaság

BUDAPESTEN.

Ajánlanak kéregöntetű kerekeket és keresztvezéseket, hengerekkel kéregöntetű hengerekkel,

vasuti kocsikat, fordító korongokat, turbinákat, közlőképeket és zúzógépeket.

Villanyvilágításhoz való berendezéseket s erőátvitelt 104 (12-17) nagyobb távolságokra is.

Zsilipeket és átereszelet, vasuti felszereléseket, malom- és gyárberendezéseket, különféle gép- és építési munkákat.

Aczélöntés. Gázmotorokat álló vagy fekvő egy vagy két hengerű.

Mayfarth Ph.-féle

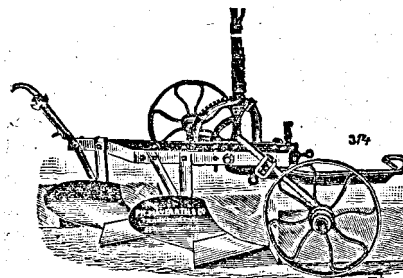
szabadalmazott normal aczél-ekék.

1-, 2-, 3- és 4 barázdások. —

Szántó föld és rét

boronák és hengerek.

Szállítható

takarékúst kemenczék

mint takarmánygőzölők és

műmosó készülékek. Cséplő

gépek kézi-, járgány- és gőz-

3 (10=10)

hajtásra.

Járgányok, szecs kavágók,

darálók, répavágók

Szab. Blunt-féle zöldtakarmány-prések, gabona-tisztítók.

kukorica-morzsolók.

Mayfarth Ph. és Társa.

gazdasági gépek gyára.

Wien (Bécs) II., Taborstrasse 76-ik szám

Katalogus ingyen Képviselek kerestetnek.

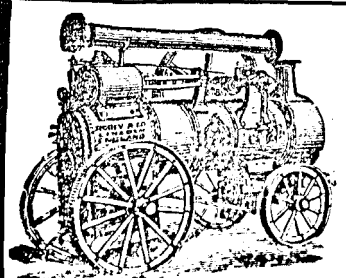
FEHÉR MIKLÓS Budapest

IX. ker., üllői-ut 25. szám (KÖZTELEK)

ajánlja a legjelesebb, leggyakorlatibb, legkönnyebben kezelhető és legtartósabb

gőzmozgonyok és Excenter-gőzcséplőgépeket,

melyből igen nagy választéku gazdag raktár áll nála a n. é. gazdaközönség rendelkezésére.

Az „Excenter” gőzcséplő gépek előnyei minden más rendszerű gőzcséplők fölött: Nincs könyök-tengelye. — Nagy takarítás kenőanyagban, időben és javításokban.

RUSTON, PROCTOR & Co. LINCOLN
GYÁRÁBÓL.

257 első díjat nyertek már Eddig eladtak: 23,300 gőzmozgonyt és gőzcséplőgépet. Ez Excenter-gőzcséplőgépeknek a könyök-tengelyek és azok belső ágyazatai teljesen mellőzve vannak.

A ki ez EXCENTER-gőzcséplőgépek sok előnyeit megismerte s a ki ily géppel egyszer csépltetett az soha életébe nem vesz többé könyök-tengelyes gépet. Minden könyöktengelyes gőzcséplőgép már most teljesen elavultnak és gyakorlatiatlannak tekinthető.

E gépek iránt a kereslet legutóbbi időben annyira emelkedett, hogy a megrendelőket saját érdekében kérem kelt megrendeléseiknek lehető gyors beküldésére, hogy azoknak még idejében eleget tehessek.

Megbízható vevőknek több óvókra torjódó részletfizetősekre is adok el gépeket.

42 (2-3)

FEHÉR MIKLÓS vezérügynök,

BUDAPEST, IX. ker., üllői-ut 25. szám (KÖZTELEK.)

Részletes árjegyzéket és leírásokat kívánatra bárkinek ingyen és térmentre küldök.

Állandó nagy raktár van nálam mindennemű ekék, velőgépek, kukoriczamorzsolók és minden egyéb mezőgazdasági és ipari gépekből.

A

LEGKITÜNÖBB MAGVAK

kaphatók

Mauthner Ödön

magkereskedésében

Főüzlet: **BUDAPESTEN** Fióküzlet: Koronaherceg-utca 18.
Andrássy-ut 23. sz.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve
küldetik.

6 (18-52)

Egy gazda se

mulassza el, saját jól felfo-
gott érdekében mielőtt mag-
szükségletét fedezi

Haldek Ignác

magkereskedéséből
(Budapest Károly-körut 9.sz.)
ajánlatot kérni.

16 (11--)

A JÉGBIZTOSÍTÁS

időszakának közeledtével a t. cz. birtokosság és a gazda-közönség becses figyelmébe ajánljuk a

MAGYAR FRANCZIA

37 (3-8)

birtosító részvénytársaságot.

E hazai társaság élén állanak: Micsinyei és beniczei Benitzky Ferencz úr valóságos belső titkos tanácsos, Pest-
megye főispánja stb. stb. mint elnök. Ormódy Vilmos ur az igazgatóság elnöke és Vas Emil Ferencz ur vezérigazgató.

A folyó évi jegidényben a következő kiváló előnyöket és kedvezményeket engedélyezhetjük:

1. Az ajánlatban feladott egységárak kár esetén semmi leszállítás alá nem esnek, még akkor sem, ha a termények piacezi ára a kár idején alacsonyabb volna is.
2. Aratási, eséplési és szüretelési költségek csak teljes (100%) kár esetén vonatnak le.
3. Oly felek, kik az I-VI. osztályú természetményekből legalább 10 000 frtnyi értéket biztosítanak, valamint a gazdasági egyesületek tagjai, tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára, 5% os díjengedményben részesülnek.
4. A biztosítási díj szeptember hó 30-án lejáráó váltóval fedezhető.

Tűzkár elleni biztosítások is a legelőnyösebben köttetnek s az előforduló károk méltányosan és gyorsan rendeztetnek.

Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgálnak e hazarész legtöbb helységében létező ügynökségek, valamint az alólirt vezérügnökség, hová a biztosítási bevallások, valamint ügynökségek elvállalása iránti ajánlatok intézendők.

Teljes tisztelettel:

A Magyar-Franczia Biztosító Részvény-Társaság Erdélyrészi Vezérügnöksége Kolozsvárt:
Csermák Gyula, titkár.